

**Päästeameti elanikkonnakaitse
operatsioonide juhtimise koolitusvajaduse
väljaselgitamine regionaalsete ja riiklike
kriisijuhtide seas:**

**Esmane uuringu disaini mudel ja
kompetentside kaardistus**

TEADUSTÖÖ LEPING 1.1-7.4/120KL

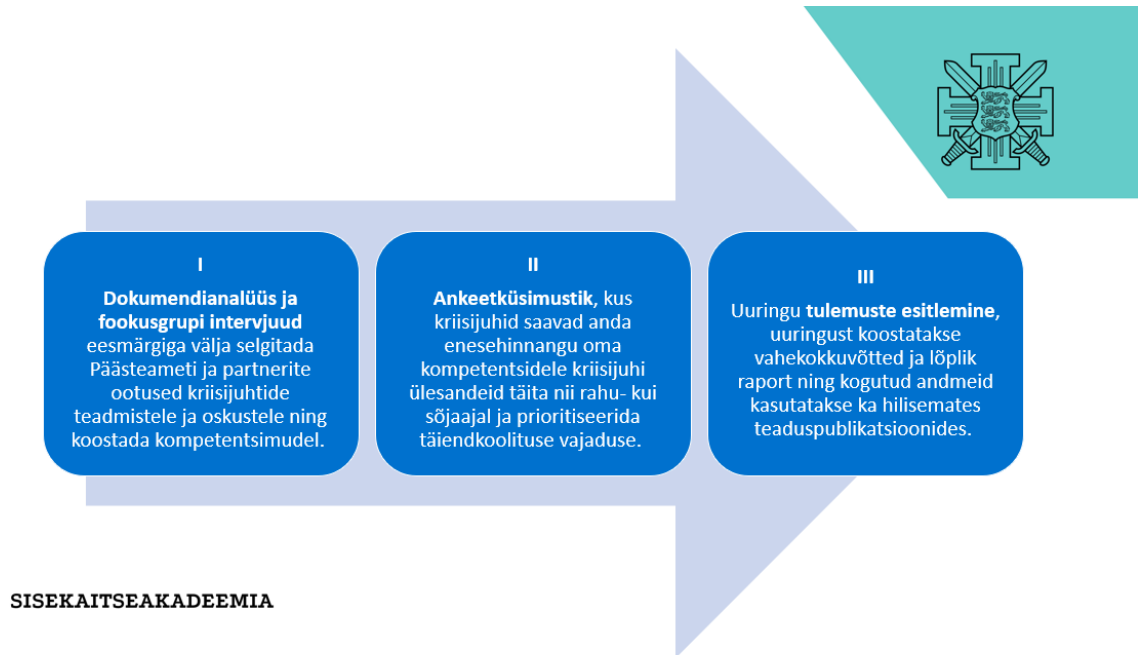
Stella Polikarpus

PÄÄSTEAMET

Päästeamet ja Sisekaitseakadeemia sõlmisid teadustöö lepingu 1.1-7.4/120KL. Lepingu järgi on projektijuht Stella Polikarpus ja Päästeameti kui tellija esindaja Ramon Ruotsi.

Uuringu läbiviimiseks loodi projektimeeskond Sisekaitseakadeemiasse, projekt märgiti ära ETIS keskkonnas [SIIN](#) ja projektile loodi oma koduleht [SIIN](#).

Uuringu disain koosneb kolmest osast (vt joonis 1):

Joonis 1 Uuringu „Päästeameti elanikkonnakaitse operatsioonide juhtimise koolitusvajaduse väljaselgitamine regionaalsete ja riiklike kriisijuhtide seas“ disaini mudel.

Vastavalt lepingu punktile 2.3 **esitas** või **esitab** Sisekaitseakadeemia Päästeametile:

1. töö täpsustatud töö- ja ajakava 27.05.2024, koos projektimeeskonnaga ning analüüsimisele kuuluvate dokumentide nimekirja;
2. töö vahekokkuvõtte 1 kvalitatiivse uuringu vahekokkuvõtte hiljemalt 21.08.2024;
3. töö vahekokkuvõtte 2 kvantitatiivse uuringu vahekokkuvõtte hiljemalt 1.10.2024;
4. eelretsenseeritud töö raporti pdf kujul hiljemalt 1.12.2024;

Sisekaitseakadeemia piloteeris käesoleva dokumendi lisa nr 1 toodud esmast kompetentsimudelit 27.06.2024 tellija esindajatega.

Lisa nr 2 on toodud kokkulepitud fookusgruppide intervjuude valim uuringu esimeseks etapiks. Valimit on teavitatud, et nendega soovitakse juuli kahel esimesel nädalal intervjuud läbi viia.

Lisa nr 1 Esialgne kriisjuhtide kompetentside mudel

Nr	Kompetentsid	Kirjeldus	Regioonitasand/regiooni staap/tegevusvõime 3	Riigitasand/riiklik staap/tegevusvõime 4
		Kategooriate ja koodide kirjeldused dokumendianalüüsis	Kõik küsimused, mis on seotud regionaalse tasandiga eelkõige siis geograafilises mõttes vastutusala jaotus	Tegevused ja ülesanded, mis laienevad kogu riigile, mis on regioonide ülesed eelkõige, aga ka ühele või mitmele regioonile toe pakkumine
1.	Julgeolek ja elanikkonnakaitse	Teemad, mis on seotud elanikkonnakaitsega sõja olukorras		
1.1.	Oht põhiseadusele	Dokumendis on kasutatud terminit oht põhiseaduslikule korrale.		
1.2.	Hübriidohud	Tahtlikud ründed nt infrastruktuuri vastu eesmärgiga ohustada päästetööde tegemist või tekitada ulatuslik kriis ühiskonnas.		
2.	I Teenuse arendamine (I protsess)	Üks kolmest protsessist kriisjuhtimise teenuskaardil ehk esimene protsess, mille omanik on KRO ekspert ja KRB juht. Kriisijärgne kriisireguleerimise faas, kus analüüsitakse õpitakse toimunud kriisidest, muudetakse protseduure jms.		
2.1.	Riskikommunikatsioon	Elanikkonna teavitamine riskidest ja võimalikest tegevustest nende realiseerumisel		
2.2.	Toimunud sündmustest õppimine	Analüüside koostamine, <i>lessons learned</i> , sisendid dokumentide, koolituse jms parendamiseks		
2.3.	Uurimistoimingud	Peale sündmuseid nende menetlemine ja analüüside koostamine õiguslikus vaates, sh eelarvelised küsimused, varude taastamine jms		
2.4.	Õigusruumi teadmised	Tunneb seadusandlust, kohustuslikke dokumente ja teab oma otsustuspädevuste piire.		
3.	II Valmisoleku tagamine (II protsess)	Üks kolmest kriisjuhtimise teenuskaardil olevast protsessist, protsess nr 2. Operatiivvalmiduse tagamisega seotud ülesanded kõigil juhtimistasanditel. Kriisiks valmistumise kriisireguleerimise faas.		
3.1.	Asutuse toimepidevuse tagamine	Tegevused, mida tehakse toimepidevuse tagamiseks, näiteks valvegraafikute koostamine, isikute koolitamine, õppuste korraldamine jms.		

3.1.1.	Elektrikatkestuse korral toimepidevus	Tegevused elektrikatkestuse korral põhiteenuste pakkumiseks ühiskonnale.
3.1.2.	Epideemia korral toimepidevus	Tegevused epideemia korral põhiteenuste pakkumiseks ühiskonnale.
3.2.	Ressursivalmidus	Tegevused, mis tagavad vajalike ressursside, varude, logistika jms valmisoleku kriisidele kiiresti reageerida.
4.	III Reageerimine (III protsess)	Üks kolmest protsessist kriisijuhtimise teenuskaardil. Reageerimine, alla liigituvad tegevused, mis on eelkõige seotud, päästetöö juhtimisega ja/või kriisiolukordade lahendamise algusest lõpuni, sh tegevused suunaga sündmuskoha staabi toetuseks, või regionaalse staabi toetuseks. Kriiside haldamise (Disaster response) kriisireguleerimise faas.
4.1.	I Operatsioonigrupp	Operatsioonigrupi eesmärk on juhtida ja koordineerida käimasolevaid operatsioone
4.1.1.	Ressursihaldus	Sündmuste ajal vajalik ressursihaldus, selleks et reageerida aga ka tagada regiooni ja riigi valmisolek uutele sündmustele reageerida
4.1.2.	Sündmuskoha haldus	Ülesanded ja tegevused, mis on määratud juhtidele seoses sündmuskoha haldusega
4.1.3.	Ulatuslik evakuatsioon	Ulatuslik evakuatsioon on suure ühiskondliku mõjuga ressursimahukas operatsioon, mille edukas läbiviimine eeldab riigiasutuste, kohalike omavalitsusüksuste (KOV) ja vabakonna koostööd, aga ka elanikkonna teadlikkust ja ettevalmistatust, sh psühholoogilist ettevalmistust. Seda tehakse inimeste päästmiseks nii suurte tööstusõnnetuste, üleujutuse või muude kriiside kui ka sõjategevuse eest kaitseks.
4.1.4.	Ulatuslikud pääste- ja demineerimistööd	Päästeamet reageerib väljakutsetele, kus on vahetu oht inimestele või elutähtsaid teenuseid tagavate objektidega seotud väljakutsetele, kui sellest tuleneb ülisuur oht inimestele. Eelkõige prognoositakse väljakutse arvu kasvu seoses sõjategevusega Eestis.
4.1.5.	Varjumise korraldamine	Varjumise teema all käsitletakse eelkõige elanikkonna varjumist tervise ja inimeste päästmiseks sõjalise konflikt korral. Varjumise vajadus võib tuleneda nii erakorraliste ilmastikuoludest (näiteks tugev tuul) või suurõnnetustest (ulatuslik õhusaaste), siiski varjumine sõjalises konfliktis, seab taristule kõige kõrgemaid nõudmisi.
4.2.	II Planeerimisgrupp	Planeerimisgrupi eesmärk on pikaajalise plaani koostamine ja tegevusvariantide väljatöötamine
4.3.	III Kommunikatsioonigrupp	Kommunikatsioonigrupi eesmärk on tagada sise- ja väliskommunikatsioon ja korraldada koostööd meediaga nii regionaalsel kui riiklikul tasandil

- 4.3.1. Väliskommunikatsioon: kriisikommunikatsioon (sh Ohuteavitus) Ohuteavituse korraldamine, käitumisjuhiste edastamine, meediateenindus ja KRIT varustamine infoga
- 4.3.2. Sisekommunikatsioon: kriisikommunikatsioon (sh meediamonitoring) Meediamonitoring, koostööpartneritele ja teenistujatele info ja käitumisjuhiste jagamine.
- 4.4. IV Toetusgrupp Toetusgrupi eesmärk on toetuse tagamine kriisiolukorra lahendamiseks ja staabitöö toimimiseks nii regioonis kui riigis
- 4.5. V Infohaldusgrupp Infohaldusgrupi eesmärk on olukorrapildi loomine, info haldamine ja süstematiseerimine regiooni ja riigi tasandil
- 4.5.1. Olukorrateadlikkus Info nõudluse ja infovahetusega seotud küsimused; infost arusaamise, infoanalüüsi ja sündmuse kulgemise ennustamisega seotud küsimused. (Endsley olukorrateadlikkuse definitsioon). Isiklik ja jagatud olukorrateadlikkus on eraldi alakoodid
- 4.5.1.1. Isiklik olukorrateadlikkus Iga kriisjuhi kolme faasiline olukorrateadlikkus (info kogumine, infost arusaamine ja prognoos)
- 3.5.1.2. Jagatud olukorrateadlikkus Staabi või staabi grupi ühine olukorrateadlikkus (info kogumine, infost arusaamine ja prognoos)
- 3.5.1.3. SitRep Tehniline ja eelkõige elektrooniline keskkond olukorrast ülevaate saamiseks ja andmiseks kõrgematele juhtimistasanditele.
- 4.5.1.4. Ajaraamistik Dokumentides antud ajalised piirid ressursside reageerimiseks, olukorrast ülevaadete koostamiseks, veetaseme kõrguse määramiseks, kõrgema juhtimistasandi kogunemiseks jms.
- 4.5.1.5. Spetsiifiline asukohaga seotud info nt veetaseme tõusu määrad, ohtlike ettevõtete asukohad, doomino efektidest teadmine, staabi kogunemiskohad, sündmuskoha staabi asukoht, jms
5. **Partnerite koordineerimine või KOV koordineerimine** Ulatuslik evakuatsioon ja varjumine paneb PÄA kohustuse koordineerida KOV tööd, kuid kõigi kriiside lahendamisel on koostöö partnerasutustega hädavajalik.
6. **Üldoskused** Tegevused ja oskused, teadmised, mis ei ole erialase juhtimisega niivõrd seotud

6.1.	Alarmsõidu tegemine	Vajalik vähemalt B kategooria ja täiendkoolitus, esmalt algväljaõpe ja siis iga viie aasta tagant täiendkoolitus
6.2.	IT oskused	Arvutitarkvarad, raadiod, GPS, droonid jms
6.3.	Suhtlusoskus/koostööoskus/kommunikatsioonioskus	Oskus anda intervjuusid, koostada lühisõnumeid jms, avalik esinemeine, kõned, ettekanded, tutvustused, riskikommunikatsioon, meedia, koolitamine jms
6.4.	Võõrkeelteoskus	Tööülesanded eeldavad piiriülest koostööd või regioonis on palju muukeelseid inimesi

Lisa nr 2 Fookusgruppide intervjuude valim

	Asutus
1	Päästeamet
2	Päästeamet
3	Päästeamet
4	Päästeamet
5	Siseministeerium
6	Siseministeerium
7	Siseministeerium
8	PPA
9	PPA
10	PPA
11	Kaitseliit
12	Kaitseliit
13	Kaitsevägi
14	Kaitsevägi
15	Terviseamet
16	Terviseamet
17	LÕKS: Lõuna kiirabi staap
18	PÕKS: Põhja kiirabi staap
19	Põhja Eesti Regionaalhaigla
20	Tartu Ülikooli Kliinikum
21	Päästeamet regioon
22	Päästeamet regioon
23	Päästeamet regioon
24	Päästeamet regioon

25	Päästeamet regioon
26	Päästeamet regioon
27	Päästeamet regioon
28	Päästeamet regioon
29	Päästeamet regioon
30	Päästeamet regioon
31	Päästeamet regioon
32	Päästeamet regioon
33	Päästeamet regioon
34	Päästeamet regioon
35	Päästeamet regioon
36	Päästeamet regioon
37	Päästeamet regioon
38	Tallinn KOV esindaja
39	Narva KOV esindaja
40	Tartu KOV esindaja
41	Pärnu KOV esindaja
42	PPA Lõuna prefektuur
43	PPA Lõuna prefektuur
44	PPA Lõuna prefektuur